

Beleidsuitgangspunten en Tolerantiegrenzen (BUP TOL)

Demonstratie AZC Sliedrecht

1. Juridisch kader & grondrechten

- De bij de Grondwet vastgelegde rechten van vrijheid van meningsuiting (artikel 7) en vergadering en betoging (artikel 9) worden erkend, gerespecteerd en gefaciliteerd. Deze rechten zijn echter niet ongelimiteerd. Beperkingen op deze rechten moeten voldoen aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.
- Een eenmansprotest valt vanwege de betrokkenheid van slechts één persoon niet onder de bescherming van de Wet openbare manifestaties (Wom). Een eenmansprotest valt onder de eveneens grondrechtelijk gewaarborgde vrijheid van meningsuiting: iedereen mag zonder voorafgaande kennisgeving zijn mening uiten.

2. Rol en optreden politie (algemeen)

- Het politieoptreden is gericht op een ordelijk en veilig verloop van de demonstratie. De politie bewaakt de fysieke veiligheid van de demonstranten en omstanders en verleent hulp aan hen die dit behoeven.
- De politie draagt zorg voor de handhaving van de openbare orde voor, tijdens en na de demonstratie en houdt toezicht in de directe omgeving van de demonstratie.
- Het politieoptreden kenmerkt zich primair door een de-escalerend karakter.
- Het politieoptreden is er tevens op gericht het plegen van strafbare feiten te voorkomen en daar waar nodig op te treden tegen plegers van strafbare feiten.
- Personen die zich schuldig maken aan strafbare feiten worden geverbaliseerd en indien nodig aangehouden. De noodzaak van het politieoptreden wordt afgewogen tegen effect op de (openbare) orde en (eigen) veiligheid. Bij incidenten wordt prioriteit gegeven aan het behoud of herstel van een veilige situatie c.q. de openbare orde boven eventuele strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.
- Mogelijk strafbare uitspraken van demonstranten en publiek worden ter toetsing voorgelegd aan de officier van justitie.
- Meegebrachte materialen die niet worden getolereerd (benoemd onder de tolerantiegrenzen, zie pagina 5-6), worden in beslag genomen.
- De politie zorgt dat hulpverlenende diensten niet worden belemmerd in hun werk. Calamiteitenroutes dienen te allen tijde vrij te blijven.
- De inzet van de politie is er op gericht gevaar voor het verkeer te voorkomen en de doorstroming van het verkeer op doorgaande wegen te waarborgen. Indien noodzakelijk worden wegen geheel of gedeeltelijk afgesloten.

3. Toezicht, aanwijzingen en handhaving

- De deelnemers van de demonstratie dienen zich te houden aan de voorschriften en/of aanwijzingen die door/namens de burgemeester worden gegeven. Bij contactmomenten met de organisator hierover wordt, wanneer de situatie hiertoe aanleiding geeft, het gesprek vastgelegd middels de bodycam. Wanneer de demonstranten zich niet houden aan deze voorschriften en/of aanwijzingen neemt de politie contact op met de burgemeester om het gewenste politieoptreden af te stemmen. Eventueel strafrechtelijk optreden vindt in afstemming en onder gezag van de officier van justitie plaats.
- Indien er een aanwijzing voor een locatie/vak wordt gegeven zal de politie demonstranten verwijzen naar het aangewezen vak. Wanneer demonstranten besluiten te demonstreren op een locatie anders dan de aangewezen locatie en wanneer dit een risico vormt voor de fysieke veiligheid van demonstranten, zal de politie de demonstranten terugverwijzen naar het aangewezen demonstratievak.
- Als de gestelde tolerantiegrenzen (zie pagina 5-6) overschreden worden, treedt de politie in contact met de burgemeester en/of de officier van justitie om het gewenste politieoptreden af te stemmen.

4. Rol burgemeester en besluitvorming

- De afweging tussen het belang van de vrijheid om te demonstreren enerzijds en eventuele gevolgen daarvan voor het risico op wanordelijkheden, verkeer en de bescherming van de gezondheid anderzijds wordt gemaakt in de driehoek.
- De burgemeester kan demonstranten verzoeken zich te verplaatsen naar een andere locatie of op een ander tijdstip (o.g.v. art 6 Wom) te demonstreren. Mocht hier geen gehoor aan gegeven worden kan de burgemeester de demonstranten de opdracht geven de demonstratie onmiddellijk te beëindigen en uiteen te gaan wanneer dit noodzakelijk is ter voorkoming van wanordelijkheden, in het belang van het verkeer of ter bescherming van de gezondheid (art. 7c Wom). De burgemeester kan eveneens aan de demonstranten de opdracht geven de demonstratie onmiddellijk te beëindigen en uiteen te gaan wanneer er (herhaaldelijk of massaal) in strijd wordt gehandeld met een voorschrift, beperking of aanwijzing.

5. Verantwoordelijkheid organisator & ordedienst

- De organisator van de demonstratie is primair verantwoordelijk voor een goed en veilig verloop van de demonstratie. Bij het niet naleven van afspraken wordt de organisator door de politie gewezen op zijn verantwoordelijkheden.
- Indien bij de manifestatie een ordedienst ingericht is, is de ordedienst primair verantwoordelijk dat de demonstratie conform de beginselen van het demonstratierecht verloopt, maar politie behoudt altijd gezag. In dit geval houdt de politie toezicht op de demonstratielocatie en zal interveniëren indien de inzet van de ordedienst niet toereikend is.

6. Tegen- en spontane demonstraties

- In geval van een (spontane) (tegen)demonstratie is het uitgangspunt om demonstraties te faciliteren binnen de grenzen van de openbare orde en veiligheid. De afweging tussen het belang van de vrijheid om te demonstreren enerzijds en eventuele gevolgen daarvan voor het verkeer, het risico op wanordelijkheden en de bescherming van de gezondheid anderzijds, wordt gemaakt door de burgemeester in overleg met de driehoek.
- Het politieoptreden is erop gericht een vermenging van en confrontaties tussen demonstranten en tegendemonstranten te voorkomen.
- Eventuele tegendemonstranten zullen, indien aan de orde, worden verwezen naar een demonstratievak. De spelregels worden aan alle betrokkenen duidelijk gecommuniceerd.

7. Collectieve acties en verstoringen

- Bij collectieve acties van demonstranten tijdens de demonstratie die (dreigen te) leiden tot wanordelijkheden en/of verstoringen van de verkeersveiligheid, openbare orde en/of rechtsorde, zal in overleg met de burgemeester worden getreden over het geven van aanwijzingen dan wel het beëindigen van de demonstratie.
- Er wordt van de toezichthoudende politiefunctionarissen specifiek alertheid gevraagd voor activiteiten van groepen of individuen die de veiligheid van deelnemers aan de demonstratie of publiek in gevaar (kunnen) brengen of de demonstratie dreigen te verstoren. In voorkomend geval wordt hier daadkrachtig tegen opgetreden. Dit houdt in dat mensen vroegtijdig uit de anonimiteit gehaald worden en er vroegtijdig gecontroleerd wordt. Het verstoren van een demonstratie is strafbaar op grond van artikel 143 en artikel 144 Wetboek van Strafrecht.

8. Demonstraties op niet-openbare plaatsen

- Indien een demonstratie als protestvorm in een niet-openbaar gebouw plaatsvindt, is het allereerst aan de eigenaar van het gebouw om stappen te nemen als dit (op enig moment) onwenselijk is, door de demonstranten te vorderen te vertrekken en (zo nodig) aangifte van lokaal- of huisvredebreuk te doen. De eigenaar heeft in eerste instantie zeggenschap bij een demonstratie in zijn gebouw.
- Wanneer op het terrein (niet openbare plaats) zich wanordelijkheden voordoen of er is gevaar voor de gezondheid, kan de burgemeester maatregelen nemen en de demonstratie beëindigen.

9. Economisch verkeer en bereikbaarheid

- Bij barricades waardoor een bedrijf niet of onvoldoende bereikbaar is en het bedrijf open is en het aannemelijk is dat daardoor de veiligheid voor personen niet gegarandeerd kan worden, zal de driehoek in overleg treden. Het uitgangspunt hierbij is het wegnemen van de barricade, maar niet eerder dan na overleg en besluit van de lokale driehoek.
- Een beperkte verstoring van het economisch verkeer wordt acceptabel geacht.

10. Pers en media

- Pers en journalisten zijn vrij zich te bewegen op de openbare weg en opnamen te maken. Het wordt aanbevolen dat zij hun aanwezigheid melden bij de commandant ter plaatse om de veiligheid te kunnen waarborgen en garanderen.
- Pers en media dienen geen belemmering te vormen voor politie en hulpdiensten.

Tolerantiegrenzen

Uitgaande van de beleidsuitgangspunten is politieoptreden geboden indien er sprake is van feiten, danwel gedragingen of uitingen die aanleiding zijn voor (het ontstaan van) wanordelijkheden of het plegen van strafbare feiten. Niet getolereerd wordt:

- (Openlijk) geweld tegen personen en/of goederen.
- Vernielingen of mishandeling.
- Belemmering van of verzet tegen overheidsoptreden, hulpverleningsdiensten of aanwezige media.
- Geweld of dreiging met geweld (fysiek/verbaal) tegen personen met een publieke taak.
- Het ontstaan van wanordelijkheden voorafgaand aan, tijdens en na afloop van de demonstratie of het creëren van gevaar voor publiek/omstanders.
- Het bezit of gebruik van slag-, stoot- en andere wapens. Onder slagwapens worden ook stokken verstaan. Denk daarnaast ook aan: losse stangen, losse pvc-buizen e.d., die redelijkerwijs als wapen kunnen dienen.
- Het met zich meevoeren en tonen van tekens, afbeeldingen en/of uiten van teksten die beledigend, opruiend of discriminerend zijn. Bij aanwezigheid van deze uitingen worden deze ter toetsing aan het OM voorgelegd. Overgaan tot aanhouding gebeurt enkel indien dit omstandigheden dit toelaten en anders zo mogelijk achteraf.
 - met name artikel 137c Sr (groepsbelediging wegens onder meer ras en godsdienst), artikel 137d Sr (aanzetten tot haat, discriminatie en gewelddadig optreden wegens onder meer ras en godsdienst);
 - artikel 137e Sr (kortweg: het openbaren van uitingen in de zin van artikel 137c en 137d Sr);
 - 131 Sr (opruiing) (bijvoorbeeld, roepen van leuzen zoals hamas, hamas).
- Het afsteken en/of gooien van (illegaal) vuurwerk en het gooien van brandbommen, stenen, hout of verf. Ingegrepen wordt direct op het moment dat dit vuurwerk een gevaar vormt voor de politie, omstanders en/of (tegen)demonstranten.
- Het gebruik van drones door particulieren boven aaneengesloten bebouwing (lees: stad of dorp), havens, wegen, industriegebieden en mensenmassa's.
- Een (dreigende) confrontatie tussen verschillende demonstrantengroepen of tussen demonstranten en publiek.
- Het in gevaar brengen en (langdurig) blokkeren of hinderen van het verkeer en/of het openbaar vervoer. De politie-inzet heeft als primair doel om verhindering en/of eventuele blokkades ongedaan te maken.
- In het geval van oponthoud tijdens een dynamische demonstratie (bijv. stilstaan, afwijking looproute)richt de politie-inzet op het in beweging krijgen en houden van de demonstratie.

- Het niet voldoen aan een bevel of vordering.

Aanhoudingsbeleid

De inzet tijdens de demonstratie is primair gericht op het ordentelijk verloop van de demonstratie. De inzet van strafrecht wordt ten opzichte van de demonstratie afgewogen. In het geval van strafbare gedragingen door een individu of enkele personen wordt afhankelijk van de context en operationele keuzes besloten of zichtbaar en direct wordt opgetreden of dat dit later (buiten de demonstratie) gebeurt, in overleg met de officier van justitie.

Gefaseerd karakter politieoptreden

Een eventueel politieoptreden heeft een gefaseerd en gedifferentieerd karakter. Het politieoptreden begint met aanspreken en gedragsbeïnvloeding en heeft op deze wijze zoveel mogelijk een de-escalerende werking. De aanwezige politieambtenaren maken hiertoe actief contact met het publiek. Waar nodig wordt het politieoptreden opgeschaald. De politie probeert hierbij personen te blijven aanspreken op hun gedrag. Steeds wordt getracht weer terug te keren naar de voorgaande fasering.

Het politieoptreden kan worden uitgesteld, indien gevaar voor escalatie aanwezig is of indien door optreden de veiligheid van personeel of derden gevaar loopt. Waar mogelijk wordt hierbij aan de achterkant opgetreden waarbij bij het plegen van meer dan geringe strafbare feiten op een later tijdstip dan het pleegmoment tot aanhouding van de verdachte(n) wordt overgaan, in overleg met de OvJ.

De politie zoekt vooraf contact met de burgemeester indien het opleggen van formele beperkingen wenselijk is en om toestemming te krijgen voor het optreden van de ME. Indien de situatie het niet toelaat om vooraf toestemming te krijgen voor de inzet van de ME, neemt de politie zo snel als mogelijk contact op met de burgemeester.

Lokale gezagsdriehoek

De lokale driehoek heeft de beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen vastgesteld. Indien nieuwe informatie daartoe aanleiding geeft, zal het beleid waar nodig worden bijgesteld. In geval van onvoorziene situaties dienen alle door de politie gegeven aanwijzingen meteen te worden opgevolgd.